

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească - Apare în fiecare Sâmbătă

Obolul milei creștine

(+) *Duminea penultimă a lunii Octomvrie, în toată lumea celor ce mărturisesc crezul creștin al Romei sf. Petre, e închinată misturilor externe. În cea zi a Domnului, Biserica cere fiilor săi în chip deosebit să se arate martiri cu cel ce n'au ajuns încă la lumina fericitoare a dreptei credințe. Și de când Pius XI de binecuvântată pomenire a luat această măsură, milioane și milioane de binecredincioși își aduc cu acel prilej, mai vărtos ca oricând, ofranda lor de jertfă bineprimită în formă de rugăciuni fierbinți, acte de pietate, ajutor bănesc, trezire și susținere de chemări misionare, după gândul Sf. Părinte din Cetatea Veșnică*

Indrumări în acest sens s'au dat și preoților noștri, cu îndemnul de a stăruia de păsătorii lor să fie și sub acest raport la înălțimea care se așteaptă dela niște fiți înțelegători și ascultători ai Bisericii. Am fost de laudă pentru spiritul nostru de jertfă în favorul misiunilor, și nici pe viitor nu-i îngăduit să ne lăsăm întrecuți într'asta de nimeni. E atât de mare numărul celor ce petrec încă în întunec și în umbra morții, așteptând lumina Evangheliei lui Hristos, și-s atât de înfricoșate și strivitoare mizeriile fără de număr pe meleagurile imense însemnate pe hărțile misionare ca „partes infidelum”, încât ar trebui să fim de peatră ca să nu ne miște priveliștea lor. Un episcop din India scrie congregației de „Propaganda Fide” din Roma: „Trebuie să facem uz de tact, prudență și caritate fără margini, ca să ducem mai departe vasta mișcare a convertirilor. Întoarcerea bleștilor parias de acum încolo e chestie socială. Dându-l, făcându-se creștini, câștigă, ce-i drept, o stare civilă. Dar cum să putem noi deschide școli și infirmerii, și cum să fim în stare să trimitem catehezi, etc., dacă intratele ne-au scăzut cu cincizeci la sută, în vreme ce numărul creștinilor și a celor lipsiți a crescut atât de mult?”

Se va obiecționa: Prea sunt pline de amărăciuni zilele prin cari trecem, și prea sunt mari nevoile clipei chiar și la noi, ca să ne mai gândim și la alții. — Așa este. Și cu toate acestea trebuie să ne gândim chiar și acum și la alții. Mai mult: trebuie să le venim efectiv într'ajutor. Iubirea creștină crește și ea cu năcazurile și dragostea lui Hristos, unde se află aleva, da zor, în toată vremea. În momente de mizerie mai mult decât altădată. Când al puțin, dal puțin. Dania însă capătă valoare deosebită în urma faptului că poartă pecetea jertfelniciei iluminate. Iar peste astfel de dant și darul certului se revarsa cu îmbelșugare excepțională. Așa că și cel miluți și cel cari fac milostenii se împărtășesc cu prisosință din vistierile Atotputernicului și preamăloștivilui Părinte al tuturor. Și de câte haruri n'avem și noi lipsă arzătoare? Între cari cea mai mare e aceea a unității religioase a tuturor Românilor și pe care fără îndoială că o va promova și jertfelnicia noastră pentru misiunile externe.

Școala răbdării

— Atitudinea creștinului în vâltoarele ceasului de față —

„Războiul nervilor” este, fără îndoială, o teribilă invenție diavolească. A ținea, luni și ani de-a rândul, sub continuă presiune biata ființă omenească; a proiecta mereu la orizont spectrul morții și al distrugerii, a perpetua la infinit întunecul nesiguranței și al groazei — este într'adevăr o tortură nu numai din cele mai rafinate, ci și din cele mai primejdiose. În ceața ei turbure se frânge puterea și încrederea, se sfarmă optimismul și voia de muncă.

S'ar părea că am ajuns la capătul acestui chin. Altul, mai îngrozitor, a venit să-l ia locul. A izbucnit războiul. O jumătate de lume a și sărit în hora morții; cealaltă așteaptă să-l vie rândul. Apăsarea incertitudinii a trecut; începe răfuiala din urmă.

În realitate însă n'am făcut decât să intrăm într'o nouă fază a chinului nervilor. Mai grea și mai rea decât cea dintâi. Cel puțin pentru noi, cari până acum am reușit să ținem pârjolul departe de hotare, abia acum începe adevăratul chin al nesiguranței. Mulți, cei mai volincici și mai harnici, dintre ai noștri stau la paza granițelor; iar acasă lucrul lanjește și ogorul înțelenește. Ei, cei duși, au gândul acasă. În marea așteptarea și, de multe ori, nelucrare în care și trec zilele, îi cuprinde un val de nemulțumire. Se gândesc, că ar putea fi mult mai util acasă, continuându-și postarea de muncă productivă și constructivă, din care ar răsări atâta bine. Se adaogă, la acest sentiment al „pierderii de vreme”, grija pentru cel rămas la vatră. Ce-or fi făcând? Cum se descurcă cu necazurile? Ce-o fi făcând mititelul lăsat în leagăn bolnav? Și tot așa, întrebările continuă, și reag nesfârșit, înfigându-se fiecare ca o săgeată veninoasă în inima simțitoare.

Nu e mai ușoară situația nici a celor de acasă. Spaima de primejdii ascunse ce ne pândesc, aici e mai mare. Ce-o fi cu cei plecați și ce-o fi de noi cei rămași? Reuși-vom să ne strecurăm nevătămați printre munții cari se bat în capete? Ce surprize ne mai rezervă ziua de mâine? Ziarele, cu noutățile lor anoste, sunt insuportabile. Citești în ele exact ceace s'a dat alaltăeri la radio. Dar și această cutie urlătoare este cu totul netrebnică. Înșiră mereu la „comunicate oficiale”. Parcă n'am ști noi ce plătește această proză tendențioasă, ticlăită cu singurul scop de a provoca anumite reacții nervoase, în țară și în străinătate! — Circulă șoapte și șvonuri. Au trecere mare. În curând însă se vădesc și ele în toată golătatea lor. Dela o vreme nu mai sunt nici ele „senzaționale”; cel mult enervante.

Ei bine, în această atmosferă și sub apăsarea acestor incertitudini, e momentul să ne arătăm cu adevărat bărbați și cu adevărat creș-

teni. Acuma avem ocazia să facem o minonată școală a răbdării, să deprindem cu sârguință *virtutea pacinții*. Acesta e singurul mijloc de a ne regăsi echilibrul interior: a face din necesitate virtute. A căuta să dominăm, conștient și cu efort de voință luminată, întunecul ce ne învăluie. A utiliza marea încercare pentru a ieși din ea mai oțeliți sufletește, mai bărbați, mai oameni, mai creștini decât am intrat.

Pacința nu vine și nu crește de sine. Trebuie s'o deprindem conștient; s'o cucerim, așa cum se câștigă orice altă virtute. Să ne dăm seamă, înainte de toate, că avem absolută nevoie de ea. Să înțelegem că suntem enervați și nerăbdători din cale afară și că a merge înainte pe această cale este curată nebulie.

Mai întâi, fiindcă toată agitația și frământarea noastră înspăimântată nu folosește la nimic. Ea nu va schimba cursul evenimentelor. Dimpotrivă, ea ne este spre mare stricăciune nouă, personal, și colectivității din care facem parte. Ne consumă în chip stupid puterile de muncă, atât de trebuitoare mai ales acuma, când unul fiecare ar trebui să poarte slujba alor doi. Apoi, singuraticul stăpânit de cumplita boală este un focar de contagiune. Pune în fierbere pe cel din jur, sporind sbuciumul și agitația întregului organism social. — Dar neamul tocmai acum, în clipele hotărâtoare, trebuie să fie de un calm desăvârșit, să privească lucrurile cu sânge rece. Întreg mecanismul social trebuie să funcționeze impecabil, dând maximum de spor și de producție de care e capabil.

Să ne aducem apoi, mereu aminte, că suntem creștini. Să ne dovedim de atari acuma, când se cere. Noi credem tare în Provedință. Știm că toate sunt în mâna și în voia lui Dumnezeu. Că nici un fir de păr de pe capul nostru nu cade fără știrea lui. Iar voia Lui sunt bune și rânduelile lui folositoare. Necazurile ce ne trimite sunt încercări și prilejuri de a ne câștiga vrednicii. Vom refuza noi acest admirabil prilej de virtute pe care ni-l imbie? — De viitor, de ce să fim îngrijorați? Dreptatea, mai curând ori mai târziu, tot biruitoare va trebui să iasă. Căci dreptatea e din Dumnezeu. Iar cauza neamului nostru e dreaptă; pe de-a-ntregul și fără echivocuri.

Pentru creștinul adevărat, se adaogă la aceste considerațiuni ale bunului simț și ale credinței elementare, toate celelalte motive de ordin religios, cari și în mijlocul furtunii îi în sufletul liniștit și senin.

În toate împrejurările, el se va sili să fie răbdător, precum îndelungrăbdător este Tatăl cel ceresc și cum s'a arătat între noi blândul și răbdătorul până la moarte Hristos. Nici

odată Mântuitorul nostru nu și-a pierdut răbdarea, niciodată n'a fost impacient, ci totdeauna calm și totdeauna desăvârșit stăpân pe toate pornirile firești ale filinței omenești. Ne vom aduce aminte de sfatul Lui, care samănă a poruncă: „*Intru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre*” (Luc. 21, 19). — Iată, deci, taină biruinții: răbdarea, pacința. Prin aceasta vom dobândi. Prin aceasta vom învinge, ca singuratici și ca neam.

Religia noastră sfântă ne ține deschise mereu Isoarele harului suprafiresc, care ne dau tărie și putere în toate împrejurările. *Rugă-clunea* să ne fie hrana de toate zilele: altarul stâncă de scăpare în toate primejdii; *podănița* ne va alunga toate neliniștile și sfânta *cum necătura* ne va fi hrană îngerească în mijlocul atâtor mizerii. Cât de fericiți trebuie să simțim noi, și cât de bogați, având la îndemână atâta belșug de bunătăți, cu ajutorul cărora putem fi tari și biruitori, chiar de s'ar prăbuși lumea împrejurul nostru!

Dacă așa vom înțelege și așa vom exploata, în spirit creștinesc, ceasurile de încercare și de întunecare prin care trecem, nu vom avea motiv să ne plângem. Ci dimpotrivă, vom slăvi pe Dumnezeu pentru zilele în care am văzut rele. „Și nu numai atât — vom exclama și vom ști, cu sfântul Pavel — ci ne și lăudăm în suferințe, bine știind că *suferința rodește răbdare*, și răbdarea încercare, și încercarea *nădejde*, iar *nădejdea nu se rușinează*, pentru că dragostea din Dumnezeu s'a vărsat întru inimile noastre prin Spiritul Sfânt care s'a dat nouă” (Rom. 5, 3-5)

Crucea cinstită în Spania. De praznicul Înălțării Sf. Cruci din acest an (14 Sept.) a fost introdusă solemn Sf. Cruce în toate școalele Spaniei. Din acest prilej „*Monitorul Oficial*” spaniol scria:

„Nici un neam n'a adâncit așa de mult misterul Răscumpărării ca neamul nostru. Aceasta apare și din nenumărate capodopere artistice ale trecutului. Acum când Spania, țara crucilor, s'a regăsit din nou pe sine însăși, nu mai poate duce lipsa semnul extern al răscumpărării.

Crucea lui Hristos, care luminează pe tot omul ce vine în lume, trebuie să-și verse lumina sa și peste noua Spanie și așezămintele ei de învățătură. Biruința pe care a câștigat-o Spania în războiul său de eliberare, a fost, în esența sa, o biruință a Crucii.”

Prin ordin ministerial se stabilește apoi amănunțit — cum aflăm din „*Schönere Zukunft*” (1 X. 1939) — că instrucția religioasă catolică e parte esențială a programului de învățământ și reliefează că cinstirea Sf. Cruci în școalele spaniole e o tradiție multiseclară. Și de fapt sărbătoarea Înălțării Sf. Cruci a fost sărbătoare națională începând cu triumful Spaniolilor asupra Maurilor.

Anul acesta au fost introduse, cu procesiuni impozante, cruci sfințite în școalele a nu mai puțin de 22000 localități, omagîindu-se totodată și memoria celor căzuți în războiul pentru libertatea conștiinței. — An de an se va purcede de acum încolo tot așa, inima serbării naționale din 14 Septembrie formând-o cinstirea Sfintei Cruci.

Pentru uniformitate

Cât de frumos ar fi să vezi concelebrând mai mulți preoți din diferite părți ale Provinciilor noastre mitropolitane, uniform și fără „inovării.” O astfel de sf. slujbă îl înalță și pe preot de nespus. Pleacă dela Sf. Altar cu o deosebită mulțumire sufletească, pe care nu e în stare s'o prindă în cuvinte. Doar grațiu de înger de-ar putea spune mai bine, ce simțăminte poate avea atunci o inimă de slujitor al jertfelnicului Legii Nove.

De altă parte însă cu câtă nemulțumire și regret, — ba chiar cu mâhnire și indignare — pleci dela Sf. Altar, după ascultarea unei sf. liturghii slujită de mai mulți preoți în atâtea feluri căi preoți, învățându-se în toate părțile și amestecându-li-se grațurile între șoapte la ureche și spunând la ectenii pe apucate și care de care dându-și mai tare drum glasului E dureros din cale afară să vezi preoți abătându-se dela practica învățată în seminar. Și încă preoți tineri, cari așteaptă să fie încă

drafi în curentul de întinerire a cadrelor! Te doare inima să vezi pe unii părăsind regulile de uniformitate rituală și pozând în ipostază de „inovatori”. Asta cu toate că avem repetate îndrumări, date de Maimarii bisericești, precum și Liturghier nou, cu rubricatură bogată și tipărită așa ca să bată la ochi.

Am avut prilejul să asist la sf. Liturghii servite de frați preoți „inovatori”. Spun prin urmare ceea ce însumi am văzut și nu vătam sfatul cuminte: „Nu disprețui pe nimenea pentru că păcătuiește ori e imperfect. Ci când îl vezi în greșală, caută mai curând cum să-l îndrepti”. (G. Palau). Eu unul — fără intenția de a supăra pe cineva, — doresc să relevez unele greșeli și „înolri” ce se fac, mai ales acum în timpul concentrărilor, pentru a contribui și în forma aceasta la stărpirea lor încă în față. Atât și nimic mai mult.

La ecteniile după sf. Evanghelle, înainte de ectenis, unii frați adaug încă o ectenie: „Încă ne rugăm pentru servul (servii) lui Dumnezeu (numele), plecat la cocentrare (pe zonă), ca bunul Dumnezeu să l păzească și să l aducă pe deplin sănătos acasă, Domnului să ne rugăm”. La ieșirea cu sf. daruri la fel. Ba mai adaugă: „Pe ceice aduc cușuna anului”, și încheie: „Pe Mihail Vihai Viteazul, Horia, Cloșca și Crișan, Avram Iancu și toți făuritorii României Mari, pe ctitorii”, etc.

Poate mi se va obiecta, că acestea sunt cerute de obiceiurile locului. Rubricile Liturghierului sunt limpezi. Ele nu știu de obiceiurile locale. Șapoi și celea ce urmează, sunt tot obiceiurile locale? Și anume: La ridicarea sf. trup, — „Să luăm aminte Sfințele Sfințelor”, — am văzut pe un frate prinzând cu toate degetele și făcând cruce în trei părți ale sf. Altar. — Alta: un frate preot, înalut și după primirea Sf. Trup și Sânge, atinge cu un genunchi pământul, cum se face la latinii. — Alt frate la cuminecarea cu Sf. Sânge ia potirul cu mâna dreaptă, și în loc să facă frumos semnul sfintei cruci, sau să'nalțe potirul, — că așa ne'nvățăse cucernicul părinte Ștefan Roșian, — se'nvârte înaintea sf. Altar par'că vrea să joace. Alții se cuminecă, și între timp cântă și priceasna. — Și am văzut și alte „înolri” de felul acesta.

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Titulatura mitropolitului Bălgradului

— Răspuns d-lui Inv.-dir. Petrescu Craiova —
de Pr. Dr. Ioan Stanciu

Între calomniile cari se aduc mitropolitului Atanasie, care a întărit Sfânta Unire cu Scaunul Verhovnicului Petru, este și acela că ar fi pierdut titlul de mitropolit, pentru motivul că s'a unit cu biserica Romei. De aceea e bine să arătăm titulatura mitropolitului Bălgradului, înainte de sf. Unire, în timpul ei, și după aceea:

1. *Ghenadie* (1578—1585) se intitula „arhimitropolit” „prea sfințitul Mitrop. chir *Ghenadie* al Ardealului” (v. *Iorga* Ist. bis. Valenii de Munte vol. I 1908 p. 152, 181, 184, 220 și 233).

2. *Sava*, pomenit în diploma lui Sigismund Rakoczy din 15 Ian. 1608, e numit „*Vlădică*” (vezi: *Cipariu: Arhivou* p. 609—610).

3. *Dosofteiu*, se intitula: „*Vlădic în Ardeal și Maramureș*” „arhiepiscopul chir *Dosofteiu* al Bălgradului și a toată țara Ardealului și Ungurească și celelalte”, „cu mila lui Dumnezeu *Vlădica* de Bălgrad și a toată țara” — „*Vlădica* Ardealului” (v. *Iorga* p. 231—232).

4. *Simion Ștefan* (1645—1652) în diploma de numire din 10 Octomv. 1643 dată de *Gheorghe*

Rakoczy e numit „superintendent vulgar vlădică”.

5. *Sava Brancovici* (1656—1680) în diploma de numire din 28 Dec. 1656 dată de *Gheorghe Rakoczy II* e numit „superintendent sau episcop”, iar scaunul e numit „episcopat”. În diploma lui *Apași* din 20 Febr. 1669 e numit „*Episcopus Valachialis*” și „*Episcopus Valachicus*”. În diploma din 14 Iunie 1674 e numit tot „*Vlădică*”.

6. *Iosif Buday* (1680-1682) e numit „*Vlădică*” în actul de recunoaștere și sfințire dela București (v. *Cipariu*, Acte și fragmente pag. 234—235). Iar în Ziconicul său scrie: „Alegerea *Vlădicăi* nostru romănesc aici în Ardeal” și „*Vlădică*”. Iar Șerban-Vodă în actul din 11 Aprilie 1682 referitor la alegerea urmașului, vorbește de „*Mitropolia* aceea”.

7. *Teofil* (1692—1697) e numit „arhieru la episcopia Ardealului”, în actul din Dec. 1692 dat de *Gheorghe Bănffy*. Pe actul din 9 Aprilie 1696 prin care numește protopop de Hunedoara pe Ioan, la început se intitulează „*Teofil* Arhiepiscopul”, iar la sfârșit „*Vlădica* *Teofil*”. În actul de unire din 21 Martie 1697 se intitulează: „*Noi* *Teofil* din grația lui Dumnezeu episcop al bisericii din Transilvania” „*Noi*... *episcopul* și și tot clerul”, „sigilul nostru cel *episcopal*”.

8. *Atanasie* (1698—1713) în actul de alegere și hirotonire dela București e numit „*Atanasie* episcopul Ardealului”, — „*episcopia* Ar-

dealului”, — „*episcopia*” — „*episcopiei*” cu data de 22 Ian. 1698. Iar el s'a semnat „*Atanasie* cu mila lui Dumnezeu rânduit la sfânta *episcopie* a Ardealului” și „*Atanasie* cu mila lui Dumnezeu rânduit la sfânta *episcopie* a țării Ardealului” (vezi la *Alex. Gheorghiu Lesbodes*, Ist. bisericească, București 1845 p. 324—327). Uade la pag. 328 citim: „Sfătuirea prea-fericitului Patriarh al Ierusalimului *Dositie* către *Atanasie* episcopul Ardealului”, iar la pag. 340: „*Smerenii* *Atanasie* episcopul țării Ardealului” iar la p. 341: „*hirotonia* de episcop al Ardealului”.

În actul de unire din 7 Oct. 1698 se intitulează: „*Vlădică*”. În actul de unire din 5 Sept. 1700 se intitulează: „*episcopul*”. În 1700, după întărirea sfintei uniri, în un act către un preot nouhirotonit, se semnează: „*Nos* *Athanasius* *Dei* et *apostolicae* *sedis* *gratia* *Archiepiscopus* *Valachorum* in *Transilvania* *Partiumque* *nobis* *annexarum* *Metropoliae* *Albensis*, *graeci* *ritus*, *vicarius* *apostolicus*”.

În 1703 în Memoriul adresat Camerei Aulice, se intitulează: „*Athanasius* *archiepiscopus* *Valachorum*”. În actul sinodal din 30 Septemv. 1699 și 5 Septemv. 1700 se intitulează: „*Noi*, subsemnații, *Episcopul*... și semnează: „*Noi* *Archiepiscopul*”. În un act din 16 Iulie 1701 se intitulează: „*Noi*... *Atanasie* *archiepiscopul* și *Mitropolitul*” și semnează „*Vlădica* *Atanasie*”.

Cum se vede, deci, din cele dovedite până aci, este injustă acuza ce se aduce mitropolii-

Ei bine! Asta nu-l lertat să se facă. Noi să rămânem la ritul nostru curat orientat, că așa ne cerea și Sf. Parinte Papa Pius XI.

Să ne silim a observa cu strictețe rubricile noului Liturghier, precum și dispozițiile superiorității noastre, cari bine ne îndrumă, cu lumina adevărului și a înțelepciunii, pe calea singură îngăduită. Regulă generală: Să nu uităm învățătura Seminarului, și atunci vom fi uniformi și feriți de inovații. Iar „ochii vlădicului” să fie deschiși, și unde se constată abateri păcătoase, să nu întârzie cu punerea la punct.

Am așternut toate acestea pe hârtie fiindcă văd un rău mare în orice schimonosire a rândurilor liturgice cu „produse originale” ca cele pomenite, dictate nu de Spiritul Sfânt ci de ignoranță culpabilă, de lipsă de respect față de cele sfinte și — asta mai ales! — de duhul de tarabă: „Ca la mine nu-l ia nimeni!” Nici ignoranții însă și nici zarafii, n'au ce căuta la sf. altare ale Răstignitului! — Despre asta cred că nu se îndolește nimeni.

Pr. Vasile German

Misiuni fără rezultat. Intr-o lume de oameni „nervoși”, „nabada oși”, „arțăgoși”, „rătăcioși”, ca cei de astăzi, sfaturile lui Francisc de Sales, acest sfânt al bunătății și blândeții cuceritoare, sunt mai bine venite decât oricând. „Adevărul care nu e plin de dragoste” — zicea el către Le Camus, episcop de Belley — „izvoarește dintr-o dragoste care nu e adevărată”.

Dacă vrem să îndreptăm pe fratele nostru rătăcit, să-l muștrăm întâi între patru ochi, apoi înaltea altor prieteni și pe urmă înaltea Bisericii întregi (Mt. 18 15—17).

Dar și muștrarea între patru ochi, ca și celelalte muștrări trebuie făcute cu dragostea de a-l îndrepta, de a-l face bine, nu de a-l umili, de a-l face rău.

Când aproapele nostru rătăcit vede că noi în adevăr îl dorim binele, că-l iubim, nu se poate să nu ne asculte.

Când Le Camus vroia să amintească S. Francisc cuvântul Apostolului: „Propovăduiește cuvântul, stăruiește cu timp și fără timp, muștră, ceartă, îndeamnă, cu toată îndelunga răbdare

și dând neconținut învățatură” (II Tim. 4, 2), sfântul îl atrage luarea aminte că accentul acestui sfat nu cade pe cuvintele *cu timp și fără timp* cum credea Le Camus, ci pe cuvintele: *cu toată îndelunga răbdare*. Pentru că *dragostea răbdă îndelung* (I. Cor. 13, 4), precum spune alurea același Apostol.

Mai multe muște prinzi cu o lingură de miere decât cu un butoi de oțet. Intr-o salată bună trebuie mai mult ulei decât sare și oțet. Nuca verde e cea mai amară. Totuși fiartă în zahăr, ea dă o dulceață din cele mai gustoase.

Iată ce uităm noi creștinii de cele mai multe ori. Iată, pentru ce mistunile noastre n'au rezultatul dorit. (Pr. I. Georgescu.)

Binecuvântare de biserică. Impunătoarea biserică din Iernut a fost binecuvântată sărbătorește Dumineca trecută. Trimis al Mitropoliei blăjene la acest act sfânt a fost p. *Dumitru Neda*, care dimpreună cu p. *Iacob Domșa*, parohul protopop districtual, încunjuți de frații preoți: Gh. Oancea-Sânpaul; Gh. Boeriu-Lech nța; A. Cosma-Vidrasău; Liciniu Papiu-Șeulia; Ion Cerghizan-Sălcud; Liciniu Racovițan-Drag și Dumitru Pop Giuloș, au și săvârșit sfântul act al binecuvântării bisericii splendid pictată de profesorul *Aurel Ciupe*, din Tg. Mureș, în stil bizantin. Cuvântul ocazional l-a rostit trimisul Blajului, răspunzându-i p. *Iacob Domșa*. După sf. slujbă a avut loc masă comună de peste 30 tacâmuri la care, între alții, pe lângă curatoratul bisericesc local și bisericani pomeniți, au mai participat și p. *D. Biji* preot ortodox din loc și *dd. Dr. Pompeiu Vodă*, notar public; *Dr. E. Muthu*, avocat; *N. Petri*, pretor; *Leonida Vlăssa*, notar; *Ion Galu*, inginer-agronom; *A. Fratici* și *N. Roman*, notari; *P. Vilasău*, șeful gării Iernut, ș. a. — De reținut împrejurarea că această biserică, ce a costat peste două milioane, e ridicată și pictată *exclusiv* din daniile parohienilor și din resursele proprii ale parohiei, ceea ce face ca prasnica de Dumineca trecută să fie cu atât mai înălțător și pilduitor. Iar parohiile noastre ce au biserici de pictat, pot ști că au în d. A. Ciupe pictorul care le trebuie.

Știri mărunte

Colectă reușită. În Dumineca a treia din Paresimile acestui an s'au colectat în eparhia *Maramureșului* 59546 Lei pentru *Agru*. Față de colecta anterioară din aceeași eparhie asta înseamnă un spor de 16517 Lei. Rezultatul cel mai frumos, relativ la numărul sufletelor, s'a obținut în *Rușor*, unde păstorește p. *Emil Dragomir*: 1542 Lei la 752 suflete.

Exerciții spirituale pentru duhovnicii seminariali. Anul trecut episcopatul piemontez a inițiat exerciții spirituale pentru cărmuitorii duhovnicești ai seminariilor mari și mici din Piemont. Inițiativa s'a dovedit a fi dintre cele mai fericite. Anul acesta, în zilele de 10—16 Sept., s'au intrunit la *Torino*, lângă mormântul fericitului *Cassano*, pentru deprinderi sufletești, duhovnici seminariali nu numai din Piemont, ci aproape din toate eparhiile Lombardiei și o seamă din Liguria, și chiar și din *Zara Dalmației* (cuvântările potrivite le-au rostit M-gr. *Dalpozzo*, fost spiritual al Seminarului pentru meditații din *Torino*, și *P. Attilio Misani*, superiorul Oblașilor de *Rho* (acesta a ținut așa zisele instrucțiuni).

Biserică în cinstea Tălharului din dreapta. În Statele Unite, la *Pittsburg*, se află o temniță vestită: *Clinton*. În incinta acestei pușcării se clădește acum o biserică frumoasă. Piatra fundamentală a și fost pusă sărbătorește nu de mult. Biserica în zidire a fost închinată Tălharului care a fost restignit de-a dreapta Mântuitorului și a murit ca sfânt. Episcopul de *Ogdensburg*, care a asistat la slujba religioasă, și-a exprimat nădejdea că acest lăcaș de închinare — unic în felul său în Statele Unite — va contribui la refacerea morală și la reabilitarea deținuților.

Catolicismul în Finlanda. Mărturisitorii crezului roman sunt puțini la număr în Finlanda: cam 2500 de suflete. Cu toate acestea republica finlandeză a încheiat un *Modus vivendi* cu Vaticanul, asigurându-se astfel libera dezvoltare a catolicismului și în acele părți dominate de protestantism. Catolicii au în capi-

tului *Atanasie* referitor la titulatura sa. Nici nu ar trebui să fie cineva acuzat, fără a se dovedi acuza; dar nici nu poate persista acuza după dovezi contrare, afară de cazul că cineva acuză din ură și răutate, combatând adevărul și susținând eroarea.

Progresul în catehisme

○ mică incursiune în domeniul, pe cât de vast pe atât de important, al catehezei, ne face să constatăm, că în îndepărtatul trecut, la noi, terenul acestei literaturi s'a redus la editarea în centrele eparhiale a manualelor de Catehisme și istorii biblice pentru cursul primar, prelucrate după manualele streine din acele vremi. Similar s'a procedat și cu manualele de curs secundar, sau altfel de manuale catehetice.

Desigur, această metodă făcea, bine sau rău, față nevoilor de atunci, însă nu se putea să aibă durabilitate. O nouă eră își face apariția la anul 1912, cu editarea noulor manuale pentru învățământul primar. Trebuie spus însă, că acele catehisme — între ele și cel pentru liceu — nu erau decât traduceri sau prelucrări ale respectivelor manuale, editate de comisia catehetică a catolicilor maghiari, manuale, cari se prezinsau destul de bine pentru cei ce le-au făcut, dar simpla lor transplantare nu era suficientă pentru a-le asigura reușita. Dovadă ne este discuția ce s'a încins între cei dela revis-

„*Cultura Creștină*” (Blaj) și „*Cuvântul Adevărului*” (Prislop). Așa, într-o recenzie publicată „*Cuv. Adev.*” p. *Brinzeu* cerea să se elimine rubricile pentru „propunătorul religiei” și să se facă o mai mare adaptare la trebuințele românești; iar p. *Leon Man* cerea ca numai cateheții cu experiență să facă manualele, nu profesorii de teologie. Răspunsul profesorilor a fost că și ei au fost și sunt cateheți la școlile inferioare. Partea adversă a replicat, că alta e să fii catehet la Pesta ori la Blaj, și alta la școlile dela sate. De notat e, că *Prislopul* milita pe lângă ideea organizării unei asociații catehetice, care să se ocupe „*ex professo*” de chestiunile inerente ei.

Cataclismul războiului mondial a stânjenit orice activitate în câmpul catehetic. În loc de asociație s'a format o *Comisie catehelică* mitropolitană, cu membri din toate eparhiile, cu regulament propriu, adoptat la constituirea ei după toată forma în anul 1921. Zelosul militant pentru înfăptuirea acestei comisii a fost actualul episcop al *Maramureșului*, Ex. Sa *Dr. Alexandru Rusu*, deveit primul ei secretar, mai apoi președinte; primul președinte a fost Ex. Sa *Dr. Ioan Bălan*, actualul episcop al *Lugojului*.

Roadele înființării Comisiei catehetice au început să se simtă. Intre primele ei preocupări a fost — și poate unica ei preocupare — îngrijirea de manuale pentru învățământul primar și secundar. Pentru învățământul secundar manualele au fost făcute prin încredințare; mai

târziu catehismele de cl. III-a și istoria biblică de cl. I-II-a s'au făcut prin concurs.

Provederea cursului primar cu manuale catehetice s'a făcut prin concurs, la care au reușit manuscrisele prezentate de p. prepozit *Dr. Brinzeu*. Față de manualele vechi (1912) acestea erau fără doar și poate un pas în spre mai bine. Mai mult, inconvenientul, că cele vechi nu se adaptau pe deplin la ritul nostru — de o pildă, în manualul de cl. I-II-a nici o vorbă de „*Hristos a înviat*” ori de „*În Iordan...*” — s'a înlăturat. Prin manualele p. *Brinzeu* s'a introdus o mai amplă referire la ritul și viața noastră religioasă, la credințele deșarte ale poporului nostru și propaganda sectară. Durerel, ca intuiție, nici aceste manuale nu se deosebeau de cele anterioare: la cl. I-II-a intuiția o formează fondul biblic, pe care e brodată expunerea adevărurilor, la cl. III-VI a sunt menționate — dar numai menționate — în text exemple biblice sau istorice.

În plus, manualele din 1923 mai aveau și altă meteahnă, moștenită dela cele anterioare. Așa era concepția de atunci: același manual pentru clasele III—VI (mai târziu a III—VII), doar caracterul literelor și anumite semne indicau textul pentru clasa respectivă. Nici mai mult nici mai puțin, decât urmarea servilă a *metodei concentrice exagerate*, împrumutată mentalității germano-ungare. Cum poți aștepta dela niște copii de școală primară, să se ferească timp de 4—5 ani, cu același manual, făcând ei

tala țării un club academic. Conferințele lunare ce se țin în cadrele acestuia sunt cercetate și de neocatolici. Revista trimestrială a catolicilor, precum și anuarul lor „Vox Romana”, sunt crite și respectate și de protestanți. Perspectivile de viitor ale catolicismului în Finlanda sunt, peste tot, cât se poate de mângâietoare. — De altfel acest stat nu va uita ușor că Vaticanul a fost printre cele dintâi puteri cari au recunoscut, după războiul mondial, independența Finlandei.

Cadou semnificativ. Deunăzi o delegație a Greciei s'a prezentat la Sf. Părinte sub conducerea arhiepiscopului latin al Athenei. Delegația aceasta a dus Vicarului Domnului — cum scrie „Keleti Egyház” — un cadou interesant și de preț: o bucată din stânca Arcopagului.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii IV după înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală păr. Ioan Belu, prof. de religie.

— Din cei 112 candidați ce s'au prezentat la examenul de bacalaureat, sesiunea din toamna aceasta, au trecut în total 76 de inși.

— Alături, Joi, după sf. liturghie din catedrală și invocarea Spiritului Sfânt, s'a făcut deschiderea anului școlar și la Academia Teologică a „St. Treimi”. La actul acesta sărbătoresc, pe lângă tinerii leviti și întreg corpul profesoral, a luat parte și I. P. S. Sa păr. Mitropolit Alexandru, care a avut cuvinte pînătești pentru clerici și profesori, mulțumind totodată rectorului care se ducea, păr. Ion Moldovanu, canonic, și sugerând inițiative rectorului celui nou, păr. Dr. Vasile Aftenie, canonic, care și începea slujba.

— Printr'un lapsus culegătoricesc s'a trecut în numărul anterior al „Unirii” peste totalul elevilor și elevelor înscrise anul acesta la Școalele Normale de aici și care total este: 183 elevi la Școala Normală de băieți și 192 elevi la Școala Normală de Fete.

Preot distins. Ziarele americane pomenesc cu laudă numele păr. Francis Quinn, preot în New-York la biserica „Ingerii Păzitori”. Nu de mult acest slujitor al altarului a fost distins cu „Medalia de Aur”, una dintre cele mai alee

distincții ce se dau în Statele Unite Nordamericane. Păr. Quinn s'a prezentat adecă la poliție și a cerut îngăduință să poată cerceta personal pe un gangster temut, care ținea ca ostateci o pereche de bătrâni. Zis și făcut. Mai mult: a înduplecat pe acel mare infractor să se deie de bună voie în mâinile poliției. Fără să se deie doi bătrâni, soț și soție, au fost scăpați în forma aceasta dela moarte sigură.

Lituania și Valcanul. Încă din 1932 Lituania avea la Vatican un însărcinat cu afaceri. De curând însă l'a înlocuit printr'un ambasador, în persoana d. Stanislau Girdvainis, reprezentantul republicii lituaniene în Roma. Totodată Sf. Părinte a numit nunțiu apostolic în Lituania pe Msgr. Vallega, arhiepiscop titular de Nicopolis.

Tineret creștin. În plin războiu s'a înființat la eparchia spaniolă Victoria asociația „Cruzada Misionar de Estudiantes” (= Cruzada Misionară a Studenților), care s'a dezvoltat mereu. Bine de curând s'a ținut în cadrele ei un curs de formație misionară, la care au participat sute de delegați din toate provinciile Spaniei. Lecțiile cele mai importante au fost cele privitoare la: Dreptul Bisericii de a răspândi credința; Organizarea Bisericii în lumea de azi; Datorința catolicilor de a contribui la întemeierea și întărirea Bisericii misionare, ș. a. A conferențiat și o domnișoară (Ayuso) despre: Rostul femeii în favorul mișcării misionare în parohie, căminul familiar și școala.

Cărți & Reviste

DR. ALEXANDRU CIPLEA: *Mica Biblie*. Partea a doua: Legea Nouă. (Ediția IV). Cluj, 1939. Pagini 138. Prețul: 40 Lei.

Tipărită la „Cartea Românească” din Cluj, *Mica Biblie* a regretatului Dr. Alex. Ciplea, sub raport tehnic e un foarte simpatic produs tipografic. Dar și ca manual școlar pentru școalele secundare e o alcătuire cu pricepere făcută și trecută și prin focul probei. Faptul că iese a patra oară arată că a fost bine primită și mult folosită. Îmbunătățirile ultimei ediții o fac să fie și mai de preț elevilor și catihetilor deopotrivă.

distincție între textul cu cicero sau cu garmond, cu stelută sau cu 2 liniiare? Metehna aceasta a dat naștere la multe reclamații. Era și firesc. S'a hotărât deci redactarea manualelor după o nouă programă. Având la bază concursul tuturor eparhiilor, în *Noua Programă* concentrarea nu se mai face pe clase, ci pe perioade de etate. Anume: cea infimă — cl. I—II; cea mijlocie — III și IV; cea superioară, V—VII. În perioada mijlocie și cea superioară se parcurge odată materia catehismului, ceace e destul. Astfel s'a făcut, că în cl. III se propune numai Biblia; cl. IV Catehismul redactat anume; cl. V—VII câte o parte din Catehism; cl. V Morala ilustrată prin pericope evanghelice; cl. VI Sacramentele cu Liturgica; cl. VII Credința cu Ist. bisericească (Apologie populară).

Iată prima deosebire între vechile și nouile manuale.

O altă deosebire esențială e metoda cât se poate de activă; strânsa legătură între instrucția religioasă și anul bisericesc. Minunat rezolvă această problemă manualele păr. Brinzeu și al păr. Ionel Suciu. Durere, acesta din urmă nu a redactat decât manualul pentru cl. I, elevi. Păr. Brinzeu a făcut la clasele I—II și IV, ediții speciale pentru cateheți, ușurând enorm sarcina acestora, contribuind totodată la un nou avânt al cateheților. Pe lângă asta, e de remarcat metoda narativă pentru cl. I, cum foarte rar se întâlnește, cu recapitulări, întrebări, aplicări, toate bine ticluite. În manualele de cl. I—II și

a IV întâi dim ilustrații originale, lucrate anume, de dreptul sezizante; la cl. V—VII ilustrarea e mai mult narativă (evangheliile la cl. V, pildele, minunat alese, la clasele VI—VII, intuiția liturgică la cl. VI), tot atâtea mijloace cari contribuiesc la călirea elevilor claselor superioare în flacăra adevărilor și practicelor religioase.

Nu se poate încheia fără a adăoga, că păr. Brinzeu a dat în catehismele sale un lucru absolut nou — chiar și față de străinătate — desenele și copierile, sau rezumatele grafice, ce se află ca anexe la fiecare clasă și pentru fiecare lecție. În total sunt nu mai puțin de 50 pagini exclusiv desen. Are apoi un material foarte util, în care dă indicații cu privire la cântul bisericesc, asupra educației cetățenești, prima cuminecare și un mănușiu cu mult gust ales de rugăciuni. Manualele păr. Dr. Brinzeu, ce e drept sunt ceva mai voluminoase decât altele, datorită și desenurilor și ilustrațiilor or, însă ca tipar, hârtie, sunt impecabile, având un preț convenabil și poate chiar mai redus decât la altele.

Acestea catehisme, în forma lor actuală, fără îndoială constituie un progres foarte îmbucurător față de trecut, iar pentru cateheți și păstori sufletești sunt un ajutor de nelipsit în misiunea lor enorm de delicată de educatori ai facultăților sufletești: inteligență, inimă și voință, pentru a da neamului creștin dintr'o bucată.

Ștefan B. Dragu.

Dr. EMIL PRECUP: *Un om al școlii*. Dr. Valer Senil Cluj. 1939. Pagini: 111. Preț: 12 Lei. Fostul inspector-șef al Serviciului Local de învățământ din Cluj, mult regretatul Dr. V. Senil († 1936) a fost o personalitate excepțional de înzestrată și de harnică și a știut să pună suflet și convingere creștină și mănuitoare al condeiului, școala și publicistica pedagogică a pierdut în acest fiu al granițelor născut, un muncitor și realizator dintre cei mai de seamă. Broșura d. Dr. Emil Precup nu e numai un pios omagiu adus memoriei răposatului, ci și un foarte binevenit și de arzuitor actualitate pentru tineri și bătrâni: Pași de fă așiderca! — E cel mai frumos monument, ce se poate ridica cuiva.

ANUARUL UNIUNII MISSIONARE a Clerului Român Unit din România. Cluj. 1939. Pagini: 188. Prețul: 25 Lei.

Cu un „Cuvânt înainte” de I. P. S. Alexandru Nicolescu, mitropolitul Blajului, acest anuar, scris în întregime de păr. Ioan Georgescu (cu excepția unor patru poezii religioase: Sfânta Fecioară îndurerată, Imnul Ss. Petru și Pavel, Cei Trei păstori, Mărturisirea Sf. Ignățiu de Loyola, traduse de I. U. Soricu), e mai mult decât apnea titlu: e o lucrare de temeinică orientare asupra rosturilor apostolice misionare răvnită de Uniunea Misionară a Clerului Catolic din lumea întreagă. Cuvintele luminoase ale Papii Benedict XV, Pius XI, Leo XIII și Pius XII apoi capitolele: U. M. C., în trecut și acum; Creștinătatea și misiunile; U. M. C., și rosturile ei; Paulina Jaricot; Ioana Bigard; Opera Pont. „Sf. Apostol Petru” pentru clerul băștinaș (toate de păr. I. G.), lămuresc deplin pe oricine se interesează de această Uniune grandioasă.

Anuarul Liceului Român Unit de Fete din Blaj, pe anii școlari 1928/29—1937/38. Blaj. 1939. Pagini: 207.

Zece ani de zile în viața unui așezământ școlar înseamnă mult pentru școala respectivă și pentru lumea ei. Faptul acesta îl învederează nu se poate mai limpede *Anuarul* scos acum de d-na Anastasia Pop, directoroa Liceului blăjan de Fete. Ca să-și dea numai seamă despre aceasta, trebuie să citească nu numai minunatele notițe informative de începătură (pag. 3—14) și cele șase anexe cari luminează momente cruciale din drumul parcurs, începând cu anul 1855 până la înființarea (în 1919) a Liceului de azi (pp. 16—22), ci toată bogăția de date grăitoare a cronicilor celor zece ani școlari de liceu (pp. 25—107), între cari se află îndrăgite și rândurile ce evocă figurile dispăruților străluciți acestei școli: Mitrop. Vasile și prof.-dir. Alexandru Lupeanu-Melin, de neuitată pomenire.

M S ONARUL EUHARISTIC. Organ al Asociației Preoților Adoratori. Bixad; 1939. Nr. 1—6 Ian.—Iunie. Abonamentul anual?

Mulțime de greutăți au întârziat binisor scoaterea de sub tipar a publicației acesteia. Membrii Asociației Preoților Adoratori sunt recompensați însă și așa prin cuprinsul ales și îngrijit al acestui număr sextuplu, scris aproape în întregime de Preacuv. Sa P. Augustin Pop, egumenul dela Obreja. — Il cetesc cu folos și plăcere și alții, nu numai cei cărora le este merit în primul rând.

Telefonul „Unirii”

Chităm cu mulțumită primirea următoarelor abonamente: pe anul 1939: A. Zener, Blaj din 1 VII-31 Dec. Lei 100; N. Simu, Ciufud, I IV-31 Dec. Lei 150; D. Hancu, București I VII-31 Dec. Lei 100; E. Șoldea, Dumbrăveni I VII-31 Dec. 100 Lei; Inținat I. Viciu, Aiud I VII-31 Dec. Lei 100, Of. paroh. Sursdești Lei 200; Of. paroh. Zăbrani Lei 200; Dr. Al. Fărășan, Zlatna Lei 200; F. Conte Quentin, Iadova Lei 200; V. Corniciu, Sofia I VII-31 Dec. Lei 100; I. Trucu, Lușaj I VII-31 Dec. Lei 100; Of. Paroh. Bixad Lei 200; Of. Paroh. Reșița Lei 200.

Pe anul 1938: Of. Paroh. Domănești 1 Iulie-31 Dec. Lei 100; Of. Paroh. Sudurău Lei 200; I. Alexandru, Ciucșangaorgiu Lei 200; Of. Paroh. Sărsig, primit 400 Lei pe 1938-1939; T. Bulea, Beclean Lei 400 pe 1937-1938; Of. Paroh. Mărghita Lei 200 pe 1936; G. Roșianu, Hotoan Lei 800 pe 1935-1938; Of. Paroh. Reteag Lei 750 din 1 Aprilie 1935-1938; Of. Paroh. Zălau Lei 800 pe 1935-1938; V. Tătar, Bistrița, Lei 300 achitat până la 30 Iunie 1938; Of. Paroh. Bistra Lei 400 pe 1937-1938; Of. Paroh. Bulgari Lei 200 până la 30 Iulie 1940; Of. Paroh. Nojordi Lei 1.000 pe 1934-1938; Atanasiu Georgiu, Chinești Lei 350 până la 31 Dec. 1936; Dr. Traian Denghel, Aghireș Lei 300, achitat până la 31 Dec. 1938; Of. Paroh. Fieșca de sus Lei 1200 pe 1933-1938; V. Hoza, Sibiu Lei 400 pe 1937-1938; D. Pop, Cluj Lei 500 achitat până la 30 Sept. 1939; Mih. Negruțiu, Cluj Lei 200 achitat până la 30 Sept. 1937; T. Trifu, Jibou acont pe 1940 Lei 80; Of. Paroh. Săcuieni Lei 400 pe 1936-1937; Of. Paroh. Ghida 400 Lei pe 1937-1938; Oradea-Olosig Lei 600 pe 1936-1938.